

In 2009 schreef Henri Rogaar in Boomzorg een drieluik over de Richtlijnen NVTB, bepaling van de monetaire boomwaarde. Maar hoe ga je nu praktisch te werk bij het berekenen van een geldelijk schadebedrag als de boom niet vervangen hoeft te worden? Voorzitter van de NVTB (Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen) Adri van der Waart bespreekt drie boom-schadecasussen.

Auteur: Adri van der Waart

Ken ik effe vangen? Schadeberekeningen met de actuele Richtlijnen NVTB

Vroeger taxeerden boomtaxateurs schade aan bomen die konden of moesten blijven staan met de Methode Raat. Sinds vijf jaar berekent men die schade met de NVTB-methode 'reken-model boomwaarde'. Dat model wordt nog altijd geüpdate: in april verschenen de geactualiseerde taxatierichtlijnen op de versie van 2007. Praktische aanpassingen die zijn doorgevoerd zijn de 'bepaling van de functiecategorie met begeleidingsperiode', de 'bepaling stichtingskosten' en de 'verdiscontering van toekomstige schadecomponenten'.

Dit klinkt allemaal veel te complex als je niet thuis bent in de materie. We gebruiken in dit artikel praktijkcasussen om te laten zien hoe een scha-

devaststelling praktisch gezien tot stand komt. Hoe bereken je het schadebedrag van een boom die kan/moet blijven staan?

Wat is mijn boom waard?

Pak om te beginnen het algemene groeimodel van de NVTB-Rekenmethode Boomwaarde erbij en bereken de actuele boomwaarde van de beschadigde boom, of kijk hiernaast naar het 'fictieve voorbeeld waardeontwikkelingen van een boom'.

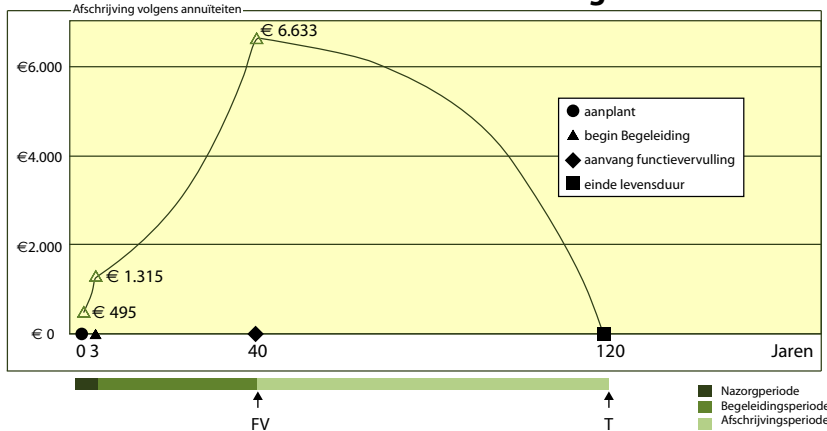
Hoe doe je dat?

- Je bepaalt tot welke functiecategorie de boom behoort, zodat je kunt afleiden na hoeveel jaar

hij zijn functie vervult. De functievervulling van een boom hangt af van de status/bestemming van een boom: laan-/straatboom of monumentale boom? Een laan- of straatboom vervult zijn functie vanaf bijvoorbeeld 40 jaar, een monumentale boom vervult zijn functie vanaf bijvoorbeeld 70 jaar. Dit gegeven bepaalt ook de begeleidingsperiode van de boom en daarmee ook de omvang van de investering.

- Je berekent de 'stichtingskosten' = wat heeft het gekost om de boom, van deze grootte, op deze plaats te krijgen. De richtlijnen NVTB biedt de taxateur hiervoor een handvat (tabellen) per boomsoortcategorie, voor de kosten van aankoop, nazorg en begeleiding.

Fictief voorbeeld waardeontwikkeling van een boom

Verklaring grafiek:

De eerste drie jaar bestaan uit de aankoopkosten, vervoerskosten, aanplantkosten en nazorgkosten

Vanaf het derde jaar vindt waardeopbouw plaats door begeleidingskosten en de rentevergoeding over de investering tot aan het moment waarop de boom zijn functie vervult.

Na veertig jaar zie je dat de boom zijn functie vervult met een waardepiek.

Daarna neemt de monetaire boomwaarde gedurende zijn verdere levensduur af in kleine bedragen op basis van afschrijving volgens annuïteitenmodel. De afschrijving per jaar wordt bepaald door de geschatte maximale levensduur van deze boom (zie tabel Richtlijnen NVTB). De actuele leeftijd van de boom bepaalt vervolgens de actuele boomwaarde.

De berekening hiervan lijkt misschien wat ingewikkeld, maar voor een boomtaxateur is op de website van de NVTB hiervoor een rekenblad beschikbaar.

Wat bedraagt de schade?

Als je weet wat je boom waard is, kun je de schade gaan vaststellen.

Er zijn zes schadecomponenten (rubriek 'D' volgens de Richtlijnen NVTB):

- D1. *Vervroegde uitval*
(boom gaat vroegtijdig dood)
- D2. *Risico van vervroegde uitval*
(boom gaat misschien vroegtijdig dood)
- D3. *Waardevermindering door functieverlies*
- D4. *Behandelingskosten*
(verzorgingskosten van de schade)
- D5. *Verhoogde beheerkosten*
(extra boomcontroles, etc.)
- D6. *Bijkomende kosten*
(wegafzettingen voor beheer door schade)

Hoe doe je dat?

D1. Vervroegde uitval

Indien een boom vervroegd zal uitvallen is het schadebedrag gelijk aan de waarde die de boom zou hebben op het moment dat hij vervroegd uitvalt. De schadevergoeding bereken je als de

contante waarde van de boomwaarde
Bijvoorbeeld: als een boom met een boomwaarde van bijvoorbeeld 5.000 euro die zijn functie al vervult vervroegd doodgaat, schat je, op basis van vakkennis en van boom- en beheertechnische argumenten in, na hoeveel jaar hij mogelijk uitvalt. Dit kan zijn over tien jaar. De waarde die de boom op dat moment zal hebben (bijvoorbeeld 4.200 euro), min de rentefactor (= de contante waarde) vormt het schadebedrag (bijvoorbeeld 2.000 euro).

De NVTB heeft een maximumgrens van 25 jaar ingesteld voor inschatten van vervroegd doodgaan van een boom. Een uitspraak doen over uitval die nog verder weg in de toekomst, is te twijfelachtig. De minimumgrens is vijf jaar. Als met zekerheid vast staat dat een boom eerder uitvalt dan binnen vijf jaar, is er in feite nu al sprake van een totaal verlies.

D2. Risico van vervroegde uitval

Indien geen zicht is op vervroegde uitval kan, bijvoorbeeld door het intreden van zwamaantastingen en het verminderen van conditie, een boom mogelijk toch eerder afsterven. Dit heet het

risico van uitval. Het risico van uitval ligt tussen de 0-20% en kan als percentage van de actuele boomwaarde/restwaarde worden opgevoerd als schadebedrag. Dit risico kun je inbouwen in je schadeberekening. Hiervoor staan percentages vast die aan bedragen zijn gekoppeld.

0% = latere uitval door schade is onwaarschijnlijk
10% = latere uitval door schade is waarschijnlijk
20% = latere uitval door schade is zeer waarschijnlijk

D3. Waardevermindering door verlies van functioneel weefsel

Voorbeeld: schade aan bast, stam, takken of wortels.

Bij functieverlies meet je met het blote oog de volumeschade aan het functionele weefsel (bijvoorbeeld: de tak is nu de helft korter; de kroon is gehalveerd; de bast/sapstroom is voor 30% weggeslagen). Ook hiervoor bestaat binnen de Richtlijnen NVTB een tabel. Het percentage weefselverlies wordt direct vertaald naar een percentage waardeverlies van de boom. Als er meerdere schades zijn, tel je deze percentages bij elkaar op en bereken je aan de hand van het totale percentage schade de restwaarde van de boom.

D4. Directe behandelingskosten

Verzorgingskosten die direct voortvloeien uit de schade, bestaand uit arbeid en of materialen. Voorbeeld: schade-inspectie, wondbehandeling, begeleidingssnoei, verkeersmaatregelen om de schade te inspecteren en behandelen.

D5. Verhoogde beheerkosten

Verzorgingskosten die indirect voortvloeien uit de schade, bestaand uit arbeid en of materialen. Voorbeeld: VTA-controle, stabiliteitsonderzoek, snoeien zwaar dood hout, extra controles in de jaren na de schade.

D6. Bijkomende kosten

Bijvoorbeeld: taxatiekosten, administratiekosten, juridische kosten.

Praktijkcasussen

Genoeg theorie, we gaan naar de praktijk. Hieronder een aantal casussen waarbij we de schade gaan vaststellen. Als u casus 1 en 2 goed begrepen heeft, kunt u aan de hand van de foto's van casus 3 proberen om de schade zelf te bepalen.

** Alle navolgende waarden zijn niet gebaseerd op actuele taxaties, maar bedoeld als illustratie van de casus.

CASUS 1 : Boom op bouwterrein

Actuele boomwaarde: ca. 4.000 euro

Deze boom bevindt zich nog in de begeleidingsfase en heeft derhalve zijn functiewaarde nog niet eens bereikt. Vastgesteld kan worden dat de boom nu binnen vijf jaar dood gaat (te zien aan het algemene bladverlies). Overigens op deze locatie ook niet vervangbaar.

Het schadebedrag is hier de actuele boomwaarde (zie minimumgrens in het kader over schadecategoriën op de vorige pagina bij D1).

CASUS 2 : Aesculus, laan-/straatboom

Actuele boomwaarde = ca. 9.000 euro

D1 Gaat hij eerder dood? Hoewel de boom beschadigd is, zal een taxateur, op grond van de algemene gesteldheid van de boom en mate van beschadiging, vaststellen dat de beschadiging niet van dien aard is dat vervroegde uitval te verwachten is.

D2 Heeft hij kans op eerder doodgaan? Ja, mogelijk, schatting op 10%; het wondvlak is groot en er bestaat kans op inrotting.

Schadecomponent = 10% van de actuele boomwaarde/restwaarde = 450 euro

D3 Heeft hij waardevermindering door verlies van functioneel weefsel? Ja, hij verliest een deel van zijn functie (zijn uiterlijk). ¼ deel van de kroon is hierbij verdwenen, dus de vermindering van functiewaarde is 25%. Schadecomponent = 2.250 euro

D4. Zijn er directe beheerskosten? Ja: verzorging wond. Schadecomponent = 250 euro

D5. Beheerskosten op termijn naar aanleiding van de schade? Nee

D6. Extra kosten? Nee

Totale schadebedrag = 2.950 euro

CASUS 3 : Linde, laan-/straatboom

Actuele boomwaarde = ca. 3.500 euro

D1. Gaat hij eerder dood? Niet te verwachten.

D2. Heeft hij kans op eerder doodgaan? Ja, zeker wel, te bepalen op 20% kans, want het wondvlak is groot en er bestaat grote kans op inrotting. Verder is de sapstroom voor een groot deel geblokkeerd door weefsel schade aan de bast.

D3. Heeft hij waardevermindering door verlies van functioneel weefsel? Ja, ook dat. Van de bast is 50 % verloren. Schadecomponent = 50% van de actuele boomwaarde/restwaarde = 1.750 euro

D4. Zijn er directe beheerskosten? Ja: verzorging wond. Schadecomponent = 250 euro

D5. Beheerskosten op termijn naar aanleiding van de schade? Ja: Bijvoorbeeld: Schadecomponent = 500 euro

D6. Extra kosten? Nee

Totale schadebedrag = 2.500 euro